

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат: Кристина Крстић-Јоксимовић, дипломирани психолог-мастер

Тема: Путања превладавања смрти брачног партнера у старости - проспективна дневничка студија

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију 13. 09. 2019. Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p style="padding-left: 40px;">Др Јелена Шакотић Курбалија, ванредни професор на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Психологија, изабрана 12. 5. 2017. године, председник Комисије</p> <p style="padding-left: 40px;">Др Весна Петровић, редовни професор на Факултету за правне и пословне студије Др Лазар Вркатић у Новом Саду, изабрана 17. 6. 2013. године, члан</p> <p style="padding-left: 40px;">Др Весна Гаврилов-Јерковић, редовни професор на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Психологија, изабрана 29. 5. 2014. године, ментор 1</p> <p style="padding-left: 40px;">Др Вељко Јовановић, ванредни професор на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Психологија, изабран 29. 3. 2018. године, ментор 2</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Кристина, Драгиша, Крстић Јоксимовић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 11.10.1986. Шабац, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Филозофски факултет у Новом Саду, Дипломске академске студије психологије, Дипломирани психолог-мастер</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2011. Докторске студије психологије</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: /</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: /</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Путања превладавања смрти брачног партнера у старости - проспективна дневничка студија
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл. Дисертација садржи 308 страна, 8 поглавља, 112 табела, 36 слика, 4 графикона, 464 референце и 6 прилога. У Теоријском делу дисертације (од 7. до 70 странице) кандидаткиња се бави прегледом владајућих ставова и истраживања у литератури који се тичу прилагођавања на промене настале са старењем, међу којима централно место</p>

заузима губитак супружника. Након уводног дела, кандидаткиња разматра детерминанте и механизме процеса превладавања, али и последице туговања у старости. Проблем превладавања губитка супружика у старости обрађен је кроз анализу стратегија превладавања, приказа протективних и фактора ризика и процеса превладавања, као и индикатора опоравка од губитка. У раду је спроведена критичка анализа различитих теорија и модела превладавања, при чему су истакнуте предности сагледавања испитиваног феномена путем Дуалног процес модела превладавања. Посебан нагласак је стављен на временску динамику превладавања и промене које се јављају у процесу прилагођавања на губитак супружника. На крају Теоријског дела кандидаткиња образлаже на који начин њено истраживање уважава различите препоруке које се на основу досадашњих истраживања и теоријских дебата нуде у области истраживања губитака и туговања. Ове препоруке се тичу превазилажења неконзистентних резултата истраживања у овој области, коришћења интегративних модела превладавања, уважавања индивидуалних путања превладавања, модератора процеса прилагођавања и мултидимензионалног приступа индикаторима опоравка.

Емпиријски део дисертације (од 73. до 103. стране) започиње поглављима у којима су јасно дефинисани *проблем и циљеви истраживања*. Кандидаткиња је конципирао истраживачку студијукроз два паралелна истраживачка нацрта: корелационо истраживање са три поновљена мерења и двонедељну дневничку студију. У наставку су дефинисане *хипотезе, варијабле и инструменте истраживања*, појединачно формулисане за проспективни и дневнички истраживачки дизајн. Даље следи *објашњење процедуре прикупљања података и евалуације учешћа испитаника у истраживању*. Осим тога, у емпиријском делу описан је детаљно *узорак и поступак анализе података* у оквиру сваког дела студије. *Резултати и анализа резултата* приказани су појединачно за проспективни и дневнички истраживачки дизајн. У делу резултата који се тичу проспективног нацрта приказане су корелације међу варијаблима, анализе значајности остварене промене кривама латентног раста, анализе предиктивне моћи промене стратегија превладавања на промену зависних варијабли истраживања, анализа интерактивног ефекта стратегија превладавања на индикаторе опоравка кроз мерења, као и мултилевал анализе медијације и модерације. У делу резултата добијених у оквиру дневничког нацрта наведене су анализе значајности остварене промене кривама латентног раста, анализе предиктивне моћи промене стратегија превладавања у предвиђању дневних промена позитивног и негативног афекта, анализе интеракције промене стратегија превладавања у предвиђању дневних промена позитивног и негативног афекта и анализе предиктивне моћи промене стратегија превладавања у предвиђању вредности индикатора опоравка из другог мерења.

У поглављу *Дискусија* се дискутују резултати истраживања процеса превладавања губитка супружника у оквиру проспективног и дневничког истраживачког нацрта. У лонгитудиналном контексту дискутоване су промене стратегија превладавања и индикатора опоравка у функцији времена, предиктивни потенцијал промене стратегија превладавања и њихове интеракције у предвиђању индикатора опоравка, медијациони ефекат позитивног и негативног афекта и модераторска улога пола, здравственог статуса и социјалне подршке. У дневничком контексту дискутоване су дневне промене на испитиваним варијаблима, предиктивни потенцијал промене стратегија превладавања и њихове интеракције на дневном нивоу како у предвиђању промена позитивног и негативног афекта, тако и у предвиђању индикатора опоравка након дневничког праћења. Добијени налази су стављени у контекст резултата претходних истраживања и теоријских очекивања. На крају *Дискусије* се наводе ограничења, предности и импликације спроведеног истраживања, као и препоруке за будућа истраживања. Последње поглавље Емпиријског дела чине *закључци и завршна разматрања* у којем се сумирају добијени резултати појединачно у оквиру проспективног и дневничког дела студије.

Поглавље *Референце* (од 225. до 262. стране) садржи 464 референце, од чега већину чине научни чланци у међународним часописима. У *Прилозима* (од 262. до 306. стране) се налази осам прилога у којима је приказана евалуација учешћа у истраживању за свако од мерења, објективно здравље испитаника, мерни инструменти који су коришћени у истраживању, факторска анализа Упитника дневничког истраживачког живота, приказ незначајних линеарних и нелинеарних интерактивних ефеката стратегија превладавања на индикаторе опоравка од губитка, као приказ незначајних медијационих модела и модерационих ефеката.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У Теоријском делу дисертације, кандидаткиња темељно и аргументовано обрађује тему губитка супружника у старости кроз различите теоријске моделе и бројне, често супротстављене емпиријске налазе. У овом делу дисертације се на доследан и исцрпан начин разматрају налази досадашњих истраживања, као и предности и недостаци стандардних стратегија и процедура који се доминантно користе у истраживањима теме губитка супружника и посебно губитка у старом одраслом добу. Такође, даје се свеобухватан преглед теорија које обрађују ову тему при чему кандидаткиња ставља акценат на друштвену условљеност преображаја и развоја идеја о старости као специфичном животном добу дајући снажан допринос напору да се превазиђу различити стереотипи. На овај начин, читалац се полако и постепено упознаје са различитим факторима који се морају узети у обзир када се планира истраживање превађања губитка у старости као и са претпоставкама и теоријским, практичним и методолошким импликацијама различитих перспектива из којих се може прићи изучавању процеса превађања губитка кроз време. Значајан квалитет начина на који је кандидаткиња приступила писању теоријског увода је чињеница да доследно и убедљиво развија аргументацију на који начин истраживање које је спроведено у оквиру ове дисертације доприноси решавању кључних дилема поводом питања превађања губитка генерално а посебно у контексту старости као и како овако конципирано истраживање има капацитет да допринесе интеграцији различитих теоријских становишта и мирењу недоследних емпиријских налаза. Посебан нагласак је стављен на комплексан и свеобухватан приступ проблемима концептуализације и емпиријским истраживањима бројних протективних и фактора ризика као и чинилаца који релативизују и проблематизују питања успешне или неуспешне адаптације на болни губитак у контексту перцепције приближавања крају живота. Теоријски део дисертације одликује и критички тон и преиспитивање општеприхваћених истраживачких приступа и теоријских модела у области психологије старења и психологије туговања након губитка. Хвале вредан је напор који је уложен у прецизну и исцрпну компарацију предности и ограничења фазних, континуираних и интегративног дуалног процес модела превађања који је до краја и издвојен као основни теоријски оквир за концептуализацију истраживачких питања и формулацију истраживачких хипотеза. Осим што интегрише предности ранијих модела, предност овог модела је и што нуди оквир за индивидуализован приступ превађању и што подразумева лонгитудиналну перспективу без које би било немогуће истражити тему превађања. Кандидаткиња на целовит и свестран начин образлаже потребу за коришћењем лонгитудиналног приступа и приступа који омогућава индивидуализацију путање превађања као и широк захват у бројне потенцијалне модераторе ових путања ослањајући се на досадашње налазе и претпоставке дуалног процес модела. Један од оригиналних доприноса дисертације свакако представља намера кандидаткиње да обухвати и потенцијалне механизме и медијаторе испитиваних појава чиме резултати истраживања имају не само теоријски нето и потенцијалан практичан допринос. Оригиналан и вредан допринос ове дисертације представља и повезивање налаза више научних области: психологије старења, психологије туговања и психологије резилијентности и психолошког благостања, између којих нажалост постоји слаба комуникација, иако се баве блиским темама. Теоријски део рада на убедљив начин образлаже потребу за истраживањем, на систематичан начин интегрише досадашње емпиријске налазе и претпоставке различитих теоријских модела и на смислен и аргументован начин води ка дефинисању предмета, проблема, циљева и хипотеза истраживања.

У Емпиријском делу дисертације су у првом поглављу дефинисани предмет и проблеми истраживања, који се тичу установљавања путања превађања и различитих фактора који додатно објашњавају регистроване путање. Кандидаткиња одговору на основна истраживачка питања приступа кроз перспективу лонгитудиналне студије организоване кроз три поновљена мерења и паралелно кроз перспективу двонедељне дневничке студије. Уочљива је намера кандидаткиње да појаву превађања губитка у старости, у складу са проблемима и дилемама

презентованим у теоријском делу рада, сагледа и из макро и микро перспективе што даје посебну вредност овој дисертацији. И приказ метода прикупљања и обраде података и резултата истраживања су организовани кроз ова два истраживачка дизајна. Након веома детаљног приказа узорка и поступка прикупљања података, који је, због природе истраживачког питања и осетљивости испитаника, морао бити високо индивидуализован и организован кроз интензиван лични контакт између испитивача и испитаника, кандидаткиња приказује мерне инструменте који су коришћени у истраживању и даје на ранијим налазима утемељену аргументацију потребе адаптације примењене батерије специфичностима узорка. У оквиру оба истраживачка дизајна (поновљена мерења и дневничка студија) је исцрпно приказан поступак анализе података, који је обухватао комплексне и напредне статистичке методе. Примењене методе су пажљиво одабране са циљем да дају најпрецизније одговоре на комплексна истраживачка питања операционализована кроз формулисана хипотезе. Резултати су приказани веома детаљно и у складу са АПА-6 стандардима, а сваку табелу и графикон прати текст који описује резултате.

У одељку Дискусија кандидаткиња на систематичан и квалитетан начин дискутује резултате истраживања добијене кроз два примењена истраживачка дизајна представљајући их и сепаратно и интегрисано. Проблеми и налази који се разматрају у Дискусији су усклађени са постављеним циљевима и хипотезама истраживања. Добијени резултати се такође дискутују и повезивањем са налазима претходних истраживања и са претпоставкама алтернативних теоријских модела у области психологије туговања уопште и специфично психологије туговања старих. Кандидаткиња дискусији приступа поштујући комплексност испитиване појаве и специфичности испитаника са којима је истраживање спровела. Све време води рачуна о контекстуалној природи добијених резултата и њиховој условљености од примењене методологије као и од културне специфичности узорка. Један од највреднијих и најоригиналнијих аспеката ове дисертације се тиче високе еколошке валидности спроведеног истраживања. Оваква истраживања у нашем поднебљу до сада нису спроведена а веома су ретка и у светским оквирима не због тога што истраживачи не постављају питања која су истраживана у овој дисертацији него због тога што је овакво истраживање на различитим нивоима, од концептуалног до практичног, веома захтевно и подразумева озбиљну експертизу, темељност, истрајности, прецизност, посвећеност и високу етичност.

Кандидаткиња на аргументован начин разматра и предности и ограничења спроведеног истраживања и даје корисне смернице за будућа истраживања. На крају дискусије су на јасан, експлицитан и прегледан начин приказани закључци о томе у којој мери су потврђене постављене хипотезе.

У дисертацији је коришћена релевантна и савремена литература, првенствено из области развојне психологије, психологије туговања и психологије благостања и резилентности старих и тугујућих. Референце су у списку литературе наведене у складу са АПА-6 стандардима. У Прилозима се налазе мерни инструменти који су коришћени у истраживању као што омогућава читаоцу да сазна на који начин су у овом истраживању испитиване путање превладавања код старих тугујућих особа у нашој култури.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

M24

- **Krstić Joksimović, K.,** Lazić, M., Gavrilov-Jerković, V., Jovanović, V., & Rakočević, N. (2019). Psihološko, telesno i socijalno blagostanje starih osoba nakon gubitka supružnika. *Primenjena psihologija*, 12(1), 23-46.
- **Krstić Joksimović, K.,** Zotović-Kostić M., & Petrović, J. (2014). Subjektivni I objektivni faktori prilagođenosti na penzionisanje. *Primenjena psihologija* 7(2), 157-172
- **Krstić Joksimović, K., &** Mihić, Lj. (2013). Razvojni procesi i mentalno zdravlje u starosti – doprinos Eriksonovoj psiho-socijalnoj teoriji razvoja ličnosti. *Primenjena psihologija* 6 (4), 423-441
- **Krstić, K.,** Zotović, M., & Mihić, I. (2012). Procesu u brakovima starih. *Primenjena psihologija*, 5(3), 241-257
- Mihić, Lj., **Krstić, K.,** & Ignjatović, I. (2009). Autobiografska memorija i Eriksonovi stadijumi psihosocijalnog razvoja. *Primenjena Psihologija*, 4, 307-326.

M34 и M64

- **Krstić Joksimović, K.,** Lazić, M., Gavrilov-Jerković, V., Jovanović, V., & Marković, D. (2019). Oporavak od gubitka supružnika uz strategije prevladavanja iz dualnog proces modela. Usmeno saopštenje, Deveti kongres psihoterapeuta Srbije, Beograd, 24–27. oktobar 2019. *Knjiga rezimea*, strana 125-126.
- **Krstić Joksimović, K.,** Jovanovic V., Lazić M., Gavrilov-Jerkovic, V. (2019). Endringeri psykisk helse etter tap av ektefelleialder dommen: En longitudinell studie. Poster presentation. Den 16. Norske Psykologikongressen, Oslo, Norge, 5– 6. september 2019. *Book of abstracts*, p. 23-24.
- **Krstić Joksimović, K.**(2016). Resiliens – enskjultressurspsykisk helsevern? Muntlig presentasjon på psykologens fagdag, Tønsberg, Norge, 15. april 2016.
- Ingeborg Rivø, K. & **Krstić Joksimović, K.**(2016) – Helsefremmendetenkning. Muntlig presentasjon på psykologens fagdag, Tønsberg, Norge, 15. april 2016.
- **Krstić Joksimović, K.,** Zotović M., & Petrović, J. (2013). Promene koje nastaju sa penzionisanjem. Usmeno saopštenje, 61. Naučno-stručni skup Društva psihologa Srbije, Lepenski vir, Srbija, 29. maj – 01. jun 2013. *Book of abstracts*, p. 77-78, ISBN 978-86-89377-04-0
- **Krstić, K.** (2013). Kulturalna senzitivnost u psihoterapiji. Usmeno saopštenje, Trećikongres psihoterapeuta Srbije, Beograd, 17-20. oktobar 2013.
- **Krstić, K.** (2013). Sadašnja istobudućnost empirijskih podržanih tretmana u Srbiji. Usmeno saopštenje, Trećikongres psihoterapeuta Srbije: Pripadnost i različitost integracije u psihoterapiji, Beograd, 17-20. oktobar 2013.
- **Krstić, K.,** Okovački S., Ilić Lj., Velikić D. & Mihić, I. (2012). Kvalitet partnerskih relacija u parovima starih. Usmeno saopštenje, 60. Naučno-stručni skup Društva psihologa Srbije, Beograd, 30.05.-02.06.2012. *Book of abstracts*, p. 38-39, ISBN 978-86-83797-93-6

- Damjanović D., Oros M., **Krstić K.**, Brkić N., Mihić I. (2012). Women's education: what has changed? Qualitative study. Poster presentation. International seminar: Narratives and social memory: theoretical and methodological approaches, University of Minho, Braga, 29-30.6.2012. *Book of abstracts*, p.76.
- **Krstić, K.** (2012). Suicidnost i antisuicidni ugovori u psihoterapiji (transakciono-analitička perspektiva). Usmeno saopštenje, Drugi kongres psihoterapeuta Srbije: Odnosi u psihoterapiji, Beograd, 25.- 28.oktobar 2012.*Book of abstracts*, p.64.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу резултата овог истраживања у оквиру проспективног дела студије могуће је закључити следеће: Општа узнемиреност испитаника линеарно опада са временом протеклим од губитка. Задовољство животом испитаника нелинеарно расте у функцији времена. Доживљај смисла живота испитаника показује стабилност током времена протеклог од губитка. Када је реч о променама стратегија превладавања током времена утврђено је да се усмереност испитаника на губитак линеарно смањује кроз поновљена мерења, док усмереност испитаника на прораду нелинеарно расте у функцији времена. Са временом протеклим од губитка долази до линеарног пораста позитивног афекта тугујућих испитаника, при чему негативан афекат нелинеарно опада са временом протеклим од губитка. Даље је потврђено да смањење усмерености на губитак статистички значајно предвиђа опадање опште узнемирености кроз поновљена мерења, док пораст усмерености на прораду предвиђа статистички значајно пораст задовољства животом и доживљај смисла живота. Провера значајности интерактивног ефекта стратегије усмерености на губитак и стратегије усмерености на прораду на индикаторе опоравка од губитка кроз сва три мерења показује да интерактивни ефекат стратегија превладавања из првог мерења предвиђа значајно задовољство животом при првом и трећем тестирању, као и доживљај смисла живота у другом и трећем мерењу. Доминантна употреба једне од стратегија превладавања при првом мерењу значајна је за предвиђање когнитивних индикатора опоравка од губитка. У условима ниске оријентације ка губитку при првом мерењу, веће ослањање на стратегију усмерености на прораду доприноси порасту доживљаја смисла и задовољства животом. Са друге стране, истовремено висока или ниска активација обе стратегије превладавања је неповољна за процес опоравка исказан кроз висок доживљај смисла живота и задовољства животом. У погледу задовољства животом из другог мерења, доживљаја смисла животом из првог мерења и опште узнемирености из сва три мерења, нису утврђени статистички значајни интерактивни ефекти. Истраживањем је потврђен и медијациони ефекат промене негативног афекта у релацији између промене усмерености на губитак и промене опште узнемирености кроз сва три мерења, као и медијациони ефекат промене позитивног афекта у релацији између промене усмерености на губитак и промене опште узнемирености испитаника. Осим тога, регистрован је и медијациони ефекат промене позитивног афекта у релацији између промене усмерености на прораду и промене доживљаја смисла и задовољства животом. Мултилевал анализом модерације утврђено је да смањење усмерености удовица на губитак и њихова већа оријентација ка проради доприноси значајном порасту њиховог задовољства животом кроз поновљена мерења. У погледу модерационог ефекта социјалне подршке из првог мерења установљено је да је смањење усмерености на губитак у условима иницијално високе социјалне подршке статистички значајно повезано са порастом доживљаја смисла живота током времена, али и да пораст ослањања испитаника на стратегију усмерености на прораду у условима средњег степена социјалне подршке при првом мерењу доводи до значајног опадања њихове опште узнемирености.

У оквиру дневничког дела студије изведени су следећи закључци. Потврђено је да у функцији

протока времена долази до благог, нелинеарног смањења усмерености испитаника на прораду, као и нелинеарног пораста позитивног афекта на дневном нивоу. Осим тога, потврђено је и да смањење усмерености испитаника на губитак на дневном нивоу предвиђа статистички значајно смањење негативног афекта и пораст позитивног афекта кроз дане дневничког праћења. Даље је утврђено да пораст усмерености испитаника на прораду на дневном нивоу предвиђа статистички значајно пораст позитивног афекта кроз дане дневничког праћења. Интерактивни ефекат стратегија превладавања не предвиђа значајно промене позитивног и негативног афекта на нивоу дневних варијација. Са смањењем усмерености на губитак на дневном нивоу долази до пораста доживљаја смисла живота и задовољства животом, као и опадања негативног афекта и опште узнемирености испитаника након дневничке студије. При томе већа оријентација на прораду у данима дневничког праћења доприноси порасту задовољства животом и доживљаја смисла живота, али и повећању позитивног и негативног афекта на крају дневничког дела истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања су приказани и протумачени у складу са највишим стандардима приказа и тумачења резултата научног рада.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Датијасне, прецизне и концизне одговорена 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Дисертација представља оригиналан допринос науци јер представља прво истраживање које комбинује проспективну и дневничку студију са старим тугујућим особама које су изгубиле брачног партнера у оквиру од четрдесет дана и која обухвата овако широк дијапазон испитиваних феномена повезаних са туговањем. Такође, представља прву овако организовану проверу претпоставки дуалног процес модела. Додатно, на основу добијених резултата се у дисертацији нуди интеграција различитих теоријских претпоставки и досадашњих емпиријских налаза и предлажу начини на које је могуће помирити различите моделе процеса туговања и организовати различите интервентне програме уколико би се за њима указала потреба.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Дисертација нема недостатке осим ограничења која је сама кандидаткиња навела у поглављу Дискусија. Утицај ових ограничења на налазе истраживања није значајан.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Јелена Шакотић Курбалија, ванредни професор,
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

_____
Др Весна Петровић, редовни професор,
Факултет за Правне и пословне студије Др Лазар Вркатић

_____
Др Весна Гаврилов Јерковић, редовни професор,
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

_____
Др Вељко Јовановић, вандредни професор,
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.